

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, leta
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se
Ljubljana
ni.

LETO VI

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 27. septembra 1923.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 114.

Bohuslav Skalický, kmetijski svetnik in ravnatelj drž. kmet. šole na Grmu.

Vino, sadje in zelenjava v trgovinski pogodbi Francoske s Čehoslovaško.

Dne 17. avgusta se je po dolgem pogajanju, ki je trajalo že od meseca marca t. l., podpisala nova trgovinska pogodba med Čehoslovaško in Francijo. Francija, ki ima veliko nadprodukcijo vina, se je pred vsem trudila, da bi se uveljavila v tej pogodbi. Dosegla je, da se jej je dovolilo uvesti v Čehoslovaško 75.000 hl vina v sodih, 25.000 hl v steklenicah in 10.000 hl šampanjca.

Carina na uvoz tega vina se je znižala in sicer pri vinu v sodih za 20%, pri vinu v steklenicah za 50% in pri šampanjcu za 60%. Manipulacijske pristojbine znašajo pri vinu v sodih 1/2%, pri vinu v steklenicah in pri šampanjcu 2%.

Svežega grozdja vpelje Francija lahko do 3.000 q in se je carina znižala za 40% pri ranem grozdju do konca julija in 25% pri poznem grozdju. Manipulacijska pristojbina znaša 2%, pri sušenem grozdju 5%.

Breskev in marelic sme uvesti Francija 2000 q, carina je znižana za 50%, ostalega sadja pa 5000 q, ranega krompirja 60.000 q tudi po že 50% znižani carini, ostale zelenjave 2000 q, pripravljene zelenjave 2000 q. Zelenjadnih in sadnih konzerv vseh vrst druge v posodah konzerviranih živil in sardin v olju sme uvesti Francija 5000 q, pri čemur se je znižala carina na zelenjadne kon-

serve za 50%. Poleg tega se je znižala carina v gotovih, v pogodbi določenih dobah: pri artičokih za 75%, karfijolu za 50%, melancanah za 75% pri uvozu zelenega graha, fižola, endivije, karote in svežih jurčkov za 75%, špargeljev za 50%, špinacije 40%, pristnega sadnega žganja za 25% z 2% manipulacijske pristojbine.

Za to je Francija dovolila vporabo minimalnega carinskega tarifa pri uvozu naslednjega čistega blaga iz Čehoslovaške v Francijo: sadnih sokov, sadnih konzerv, vlaganih kumar, sveže soljene ali vložene zelenjave (zelja).

Trgovinske neugodnosti, nastale iz te pogodbe, sme Čehoslovaška po preteku 8 mesecev reklamirati. Pogodba velja za eno leto in ako se četrť leta poprej ne odpove, se avtomatično podaljša.

Vse ugodnosti, katere je dobila od Čehoslovaške Francija, veljajo na podlagi pravice najvišje ugodnosti tudi za vse ostale države, s katerimi ima Čehoslovaška trgovinske pogodbe, to je za Anglijo, Avstrijo, Italijo, Nemčijo, Portugalsko, Rumunsko, kraljevino SHS, Španško in Svico.

Treba je torej, da naša vlada te ugodnosti za nas reklamira in da se jih naši izvozniki poslužujejo.

K. P.

Mednarodne poštne zveze.

Svetovno - poštna zveza, najodličnejše društvo svetovno kulturnega pomena, pripravlja v doseg svojih vzvišenih smotrov nove načrte, ki so namenjeni v udeležitvi postati idealne vezi celokupnega kulturnega človeštva.

Gre se za proučevanje predloga za uvedbo takozvanih mednarodnih poštne ambulanc po sledečih načelih:

V področju osrednjega urada osnuje svetovno - poštna Zveza upravni odbor za potujoče pošte, ki bodo obratovali v mednarodnih vlakih na kopnem, in v parobrodih

na morju pod imenom: »postes-ambulantes internationales de l'union postale universelle«, v kratiki »paidu« ali zvezne ambulance.

Celokupna uprava bo razdeljena v 5 akcij po geografski površini zvezanega območja in sicer:

1. Evropske države,
2. Amerikanska celina,
3. Azija,
4. Afrika in
5. prekomorske zveze z otoki.

Vsaka teh akcij bo imela avtonomno upravo v lastnem področju ter vršila službo z dovoljenim oseb-jem iz vseh držav, ki spadajo v njen

Ekскурzija Kluba trgovskih akademikov v Srbijo.

(Nadaljevanje.)

Ob 11. uri smo šli na beograjsko borzo, da tudi tu vidimo, kak je promet in druge prilike. Borza se nahaja v precej veliki sobi, ki se od novošadske le toliko razlikuje, da ni v njej tistih kavarniških mizic, ki jih vidimo tam. Tudi to je posledica vojne.

Nekaj pa je vzbudilo našo pozornost: nad vrati visi par žitnih klasov z napisom: »To bo dvignilo našo valuto.« — Mnenje ni napačno.

Popoldne smo še nekoliko ogledovali mesto, nato pa se je bilo treba preskrbeti z voznimi listki za parnik. Zvečer smo se namreč nameravali odpeljati po Donavi proti Prahovu. — Če bi zamudili ta brod, bi morali čakati do sobote ali pa spremeniti načrt.

Pri blagajni bi nas kmalu pustili na cedilu, ker nas je bilo samo devet, mesto deset. Pa, kot pravi pregovor — v sili pomoč ni daleč. — Ko smo pojasnili g. šefu agen-

cije kdo smo in kaj iščemo, odkod smo doma itd., je dejal: »Neka, ker ste Slovenci. Če bi bili Radičevci — ne bi se vozili.« Slo je za četrtinsko vožnjo, do katere imajo le 10 članske skupine pravico.

Ob 9 uri 15 minut zvečer smo se odpeljali. Noč je bila lepa in pozno je že bilo, ko smo dospeli na blazinah okrog miz. »Vojvoda Mišić«, tako je bilo našemu parniku ime, jo je dobro rezal, vendar smo vsled premajhne vode napravili okoli dve uri zamude.

Prebudili smo se zgodaj v jutro in bili kmalu na krovu, kjer je vlekel precej mrzel veter. — Vozili smo se proti znanemu Dardopu. Veter nas je kmalu pognal pod krov, saj je vlekel, kot za stavo.

S par-urno zamudo smo dospeli v Dolnji Milanovac, končno postaja žične železnice iz Majdanpeka, kjer je znamenit bakren rudnik. — Tu je parnik pustil tudi vlačilni čoln, ki ga je vlekel ob strani celo pol iz Beograda.

Precej hitreje smo jo ubrali od tukaj in okrog poldneva smo pristali v Tekiji, majhnem pristanišču nasproti Oršove. Oršova je prav

delokrog. Izvršilni organi prometa bodo neposredno podrejeni temu uradu ter imeli stalno bivališče v krajih, ki se določijo kot sedeži ambulantnih pošt.

Organizira se v prvi vrsti mednarodna poštna služba v neposrednih vlakih, ki obratujejo med različnimi državami ter se bodo izbrale za poskus sledeče proge:

Brindisi — London,
Paris — Constantinople,
Marseille — Warschava,
Antwerpen — Moskva,
Trieste — Athenes.

Kot prometna sredstva služijo vozovi, zgrajeni po posebnem tipu, švicarske delavnice za železnično - poštne vozove, ki bodo spojeni z službenim oddelkom za železniško sprevodstvo, tako da garnitura vlaka ne bo občutno obremenjena. Ambulance bodo posredovale samo pisemsko pošto ter denarne pošiljke, spremljalo ga bo osebje iz držav, ki jih vlak prevozi in sicer v takem številu, da se v delu po osmih urah lahko redno vrstijo.

Izmenjavo skepov s tem potujočimi poštami uredi sporazumno s prizadetiimi poštami upravami upravni odbor oziroma pristojni odsek.

Izmenjevalna služba se vrši na ta način, da spremlja po 1 organ vsake poštne uprave ambulanco do državne meje na lastnem ozemlju ter izroča sklepe in intervenira pri odpiranju, oziroma sprejemanju in potrdilu.

V projektiranih ambulancah bi se torej vozili na progi Brindisi - London trije uradniki mednarodne uprave, potem od začetne postaje do Turina italijanski organ, od tukaj do Pariza francoski in naprej pa angleški, v nasprotni smeri po enakem sporedu.

Začetne in končne postaje se določijo za domovinska mesta osebja in so tam predstojništva ambulanc, ki so označene z zaporednimi številkami po serijah, od katerih je vsaki sekciji dodeljena po ena vrsta; po načrtu bi dobile prej omenjene ambulance sledeče številke: 32, 34, 36, 38, 40, nazaj pa 31, 33, 35, 37, 39.

Vse stroške za vzdrževanje teh mednarodnih zvez nosi uprava sve-

lovno - poštne zveze, ki vrši po svojih organih tudi nadzorstvo te službe. Poštne uprave celega območja se k obračunu po določenem ključu pritegnejo.

Sodobno se uvedejo poskusne prekomorske ambulance, ki bodo vezale važna pristanišča po istih smernicah. Sicer obstoje prekomorske poštne zveze že od nekdaj, ali v smislu organizatoričnega predloga jih prevzame osrednji odbor svetovno-poštne zveze v svojo upravo.

V predmetnih dogovorih se določijo tudi število osebja, ki ga vsaka udeležena država dodeli upravnemu odboru svetovno - poštne zveze za vzdrževanje obrača; doletni uslužbenci se prevzamejo v stalež tega urada, ki postane njih nadrejena oblast in jim nakaže službena mesta, dodelitev in prejemke.

Z organizacijo te službe postane svetovno poštno omrežje še ožje vezilo vseh narodov, točnost prometa se zviša ter odpadejo marsikateri ovire in pri prevažanju mednarodne pošte, ki povzročajo sedaj še neprijetne zamude.

Poziv trgovstvu.

Bodočnost naše trgovine je odvisna od usposobljenosti našega narščaja. Naš najvišji trgovsko-šolski zavod, Trgovska akademija v Ljubljani, radi nezadostnih državnih sredstev daleč zaostaja za zahtevami modernega časa glede opreme z učili, laboratoriji, blagovznanskimi zbirkami itd. ter nima niti lastne strehe za svoje učne lokale. Posledica tega je, da slušateljem ne more nuditi one izobrazbe, ki bi jih postavila vsaj v isto vrsto z absolutno enakih inozemskih zavodov.

Da ubranimo našo trgovino pred invazijo tuje trgovske inteligence in pred inozemskim gospodarskim vplivom in konkurenco, moramo poseči po samopomoči.

Z namenom, da zbere potrebna sredstva za zgradbo poslopja in opremo trgovske akademije, kakor tudi za razne študijske podpore trgovskim akademikom, se je ustanovilo »Društvo trgovska akademija«, ki ima svoj sedež v Ljubljani, Beethovnova ulica 10/I. Sredstva so

čilca z nekaj vlačilnimi čolni, ki se je prav počasi pomikal navzgor.

Po preteku približno ene ure smo dospeli v največje rumunsko pristanišče na gorenji Donavi — Turnu - Severin. Izkrčalo se je nekaj potnikov — in zopet smo se peljali naprej. Istočasno smo zagledali za nami tudi nemški ekspresni parnik, ki nas je hotel prekositi. Ko je kapitan spoznal njegove namene, je tudi našega »Mišića« pognal in peljali smo se kod Elija. Na žalost pa smo se morali na prvi postaji — v Brzi Palanki ustaviti in tako je bilo dirke konec.

Po daljši lepi vožnji smo pristali približno ob šesti uri v Prahovu, in ubrali smo jo urnih krač na vlak, da smo še dobili prostor.

Pa ni bilo treba za dolgo. Vsled nezgode tovariša Z., ki je na parniku pozabil svoja očala, jih potem tekel iskat in skočil že na vozeči vlak, smo se pripravili s sprevodnikom radi kazni. Tu sta nam priskočila na pomoč dva Negotinčana, ki sta pomagala rešiti spor, nato pa sta nas še pregovarjala, da naj izstopimo v Negotinu, ne pa v Nišu, kot smo nameravali. (Dalje, sledi.)

mu denarni prispevki in članarina, ki znaša lečno le 100 Din. Če bi le večji del trgovcev Slovenije pristopil k društvu, bo uresničenje njegovga cilja zagotovljeno.

Trgovec največ in vedno žrtvuje za raznovrstne namene, od katerih nima v stanovskem oziru nikake koristi. Naj enkrat žrtvuje malenkost tudi zase, za svoje stanovske interese. Naj ne bo zavednega trgovca, ki bi ne bil član društva Trgovska akademija. Gremiji in posamezniki naj podpirajo in propagirajo to plemenito in velevažno akcijo. Z nabiralnimi polami in z osebnim posredovanjem naj pridobivajo pristopne izjave, ki jih je poslati društvu, katero bo nato dostavilo prijavitnikom poštne položnice za nakazila članarine, odnosno morebitnega posebnega višjega prispevka.

Trgovci, storite svojo stanovsko in časno dolžnost. S podpiranjem svojega najvišjega stanovskega vzgajališča skrbite obnem za boljše bodočnost svojega stanu.

Društvo »Trgovska akademija«
v Ljubljani.

Denarni kaos.

V drugih člankih poročamo o vrednotni reformi na Nemškem. Napravili bodo novo vrednotno banko; papirna marka bo samo še drobiž in novi denar jo bo nesel k pogrebu. Ta načrt državnega finančnega ministra pozdravljajo vsi; vprašujejo se le, če ga bo mogoče izvesti v najkrajšem času in če bo mogoče premagati ogromne težkoče prehodne dobe. Medtem pa skušajo s prisilnimi odredbami zadržati vrednotno katastrofo. Naredba o zapletbi deviz pomeni najhujši poseg v pravice in v lastnino državljanov. Začeli so s pravcaim policijskim pogonom v verižniških berlinskih kavarnah in sicer pod osebnim vodstvom novoimenovanega deviznega komisarja. Zdi se, da je to malo preveč in da resnost položaja ne zahteva baš prisotnosti komisarja v vsaki razvpihi kavarni. Vse nasilne odredbe proti valutni špekulaciji in kopičenju deviz so se sedaj izjalovile. Dosti je bilo truda in stroškov, uspeha je pa le malo.

Večkrat pa očitali inozemstvu, da hoče marko uničiti. Sedaj pa tožijo zlasti v Severni Ameriki, kakšne velikanske izgube ima ameriška špekulacija ravno z marko. Kaj pa pri nas? Veliko bolj važna, kakor to borzijsko vznemirjenje je pa škoda, ki jo imata vsled propasti marke trgovina in industrija v svojem razmerju med Nemčijo in inozemstvom. Tudi po izpeljavi vrednotne reforme ne bo lahko pridobiti si izgubljeno zaupanje inozemskega trgovskega sveta spet nazaj.

Kurz marke v tujini in kurzi inozemskih vrednot na nemških borzah, vse to je v zadnjih dneh valovalo v velikanskih valovih. Istočasna trgovina v istem predmetu je na raznih borzah varirala v ceni do polovice! Vse nemško denarstvo je postalo nedosledno, fiktivno. Ze predmeseči je bila javna tajnost, da bi za resnično izvršitev naročil za nakup deviz samo na berlinski borzi kakšen dan ne bi zadostoval ves obtok nemških bankovcev. Ker ni bilo skoro nobene državne kontrole, je umljivo, da se je tega poslužila tudi špekulacija in je naročala ogromne fiktivne nakupe. Kljub mrzlični delavnosti natiskalnice bankovcev so potrebovali na borzah in v bankah toliko plačilnih sredstev, da niso dobili denarja tudi za 10% dnevno ne in da so v več slučajih plačevali 15 odstotkov in še več. Deloma je bilo pomanjkanje v zvezi z vplačili na nemško zlato posojilo, kjer je občinstvo zelo udeleženo, pa si ni v pravem času oskrbelo gotovega denarja. S tem je zopet v zvezi, da kar naenkrat ponujajo efekte v nakup; in kurzi, ki so šli prej za milijarde odstotkov kvišku, so šli naenkrat za prav toliko spet nazaj. To je tembolj presenetljivo,

ker je v nasprotju s še vedno rastočim gibanjem deviz. Je pa to za široke sloje občinstva obenem opomin, naj ne bodo preveč drzni; pri stalnem padanju marke so doslej z nakupi in prodajo efektov brez truda veliko zaslužili. Sedaj bodo morali paziti.

Strokovnjaki pravijo, da blazno zmanjšana vrednost marke doma in v inozemstvu kljub inflaciji in brezupnem nemškem finančnem položaju nikakor ne odgovarja pravi vrednosti nemškega denarja. A zaenkrat je tako, da v kakšno vrednost marke nihče noče verjeti. Poleg napovedanih reform, označenih v drugem članku, se trudi vlada v

vsakem oziru, da bi pomagala. Sedaj hoče zmanjšati nesrečni pasivni odpar v Porenju in Poruhru s tem, da noče več toliko prispevati, kot je doslej. A predno se bo ta akcija izvršila, je še dolga pot. Medtem pa mora delati stiskalnica še kar naprej, proračuni in zahteve gredo že na trilijone, številke, kojih veličine si ne moremo predstavljati več. Vmes pa frčijo zakoni o davkih, devizah, naredbe sem, naredbe tja. Vse je silno zamotano; in če bo državni finančni minister dr. Hilferding našel pot iz kaosa, mu mora biti nemški narod prav zares hvaležen. Dosedaj se še nobeni moderni veliki državi ni tako godilo.

Dunajski jesenski velesojm in Jugoslavija.

Prilčno ob istem času, kakor naš ljubljanski, se je vršil tudi dunajski vzorčni velesojm; naš je bil tretji, dunajski peti. Prišlo je na Dunaj tudi precej slovenskih in drugih jugoslovanskih posetnikov, ki so sklenili tam dosti kupčij, in je zato prav, da tudi o tem velesojmu kaj spregovorimo. Dunajski listi so pripovedovali, da je daleko prekosil vsa pričakovanja, da je bil večji kakor pomladanski in dosedaj najlepši. Preceñiti pa uspehov ne smemo, pravijo sami, ker so večinoma naročali stari odjemalci in je bilo novih zvez manj, kakor starih. Prednost je pa v tem, da dobim v enem tednu vsa naročila, ki jih moram sicer mesece in mesece nabirati. Tovarnar zato laže disponira, pravočasno naroči potrebne surovine, si svojo produkcijo pametno razdeli in jo tako lahko napravi bolj poceni. Dosti je še industrijskih podjetij in sicer prav največjih, ki tega ne uvažujejo in se sejma ne udeležujejo; pravijo, da pridejo posetniki velesojma vseeno k njim, čeprav niso na velesojmu izstavili. Morebiti je to res; a tudi za te industrijske velikane obstoji dolžnost, da s svojo reprezentativno udeležbo podpirajo napravo, ki domačemu gospodarstvu toliko koristi.

Najvažnejši činitelj v sejmiskem obratu je nakupovalec. Izstavljalcev je zmeraj dosti in njih število z umetnimi sredstvi lahko poljubno pomnožimo. Nakupovalcev pa ni vselej dosti; pridejo samo tja, kjer kupijo dobro in poceni in kvantiteta ter še bolj kvaliteta nakupovalcev odločita uspeh sejma. V tem oziru je bil uspeh dunajskega velesojma zadovoljiv; kupci niso bili samo slučajni, temveč resni trgovci, katerih večina je tam stalni odjemalec. Prav ta sejem je zopet pokazal, da so take prireditve občekoristne, ne samo posamezniku dobiček prinašujoče. V rožndi in tam okoli so razstavile na primer svoje izdelke kovinske tvrdke, ki zaposlujejo na stolisoče delavcev. In baš te panoge so dobile toliko naročil, da je za enkrat odstranjena nevarnost nadaljnega odpuščanja delavcev ali pa skrajšanja delovnih ur; nekatere vrste bodo morale najeti celo nove delavce, tako posebno strojna industrija. Splošno je dunajski velesojm tudi sicer dobro opravil, iz-

vzemši pohištvo, ki ima izvozne sitnosti in pa knjigotrštvo, ki trpi vsled zmed na Nemškem in ki je bilo na slab uspeh že pripravljeno. Pa so vseeno razstavili, niso se bali stroškov, gledali so v bodočnost. Nemška konkurenca, ki je bila spomladi v nekaterih panogah še vodilna, se sedaj ni čutila. Nasprotno, celo Nemci so prišli na Dunaj kupovat, nezaupajoč zamotanim nemškim dobavnim razmeram.

Jako srečna je bila misel, da so priklopili sejmju poljedelsko razstavo. Ta je deželo približala velesojmu. Kmečko prebivalstvo je trumoma prihajalo in je tudi kupovalo ter tako povečalo krog stalnih sejmiskih odjemalcev.

Posebna zanimivost dunajskega velesojma je bil oddelek izumiteljev, ki so v lepi slogi izložili občinstvu svoje izume.

O inozemskih posetnikih in posebej še o jugoslovanskih se je izrazil predsednik dunajskega velesojma, komercialni svetnik Ernst Hochmuth takole:

Udeležba iz inozemstva razveseljivo napreduje. Zastopanih je bilo 12 inozemskih držav, spomladi jih je bilo 10. Število inozemskih obiskovalcev se je od spomladi sem zelo dvignilo, po površni cenitvi za ca 80%. Med njimi je bilo veliko Jugoslovancov. Jugoslovani so že od začetka dunajskih sejmju naprej med najbolj zvestimi gosti. Pridejo posetniki iz Slovenije, pravtako kakor iz Hrvaške in Srbije, pridružijo se jim Bošnjaki in Črnogorci. Jugoslovani so kupci; zlasti se zanimajo za strojno industrijo, za hišno in kuhinjsko opravo, za elektrotehniške potreščine, za stavbarstvo in za vse proizvode dunajske mode, tako za perilo, moško in žensko, zlasti luksuzno, za pletenino, blago, konfekcijo itd. V vseh teh vrstah so nastopili kot prav dobri kupci in jih je dosti od njih priglasilo svoj posej že tudi za bodoči pomladanski velesojm.

Upamo, da so naši posetniki tudi pozorno gledali in da bodo tudi povedali, kaj so videli posnemanja vrednega. Naši doični krogi bi morali tozadevne nasvete in pobude vpoštevat in njih izvršitev na prihodnjem našem velesojmu uporabiti.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

20. DOMAČA INDUSTRIJA V UŽIŠKEM OKROŽJU.

Domača lončarska industrija v vaseh Zlakusi, Podpeč in Robe.

V vaseh Zlakusi in Podpeč (Podpeška občina, Užiško okrožje) in v Rogih (občina rožka Požeški okraj) se že od davna izdelujejo okrogli lonci tudi z ročaji, kozice in ponvice za pečenje jagetne in »čuvečega«. Prej se je to vršilo poleg poljedelskih poslov. Toda sedaj se je iz tega že izcimila obrt, katero stalno izvršujejo in se izključno z njo bavijo. V Zlakusi je 40 hiš, v Podpeču 60 in v Rogah pa 80, ki se bavijo le z lončarstvom. Od teh dela polovica stalno, ostala polovica pa le tedaj, ko se vrnejo od poljskega dela domov. Poleg teh izdeluje lončarske izdelke tudi eden v Vra-

njanih v arilskem okraju in eden v Krvavcih v užiškem okraju. Delo je v toliko deljeno, da se v Rogah izdelujejo crepulje, v Podpeči in Zlakusih pa lonci. Nekateri izdelujejo tudi v Zlakusih in Podpeči crepulje. Lonci in crepulje so sive barve, brez glazure in imajo lonci cirka 1 cm debeline, crepulje pa 1½ do 2 cm, ker so nekoliko debelejše.

Ko so se pojavili štedilniki po vaseh, so začeli nekateri izdelovati tudi lonce za štedilnike, toda ne vsi, ker je njih izdelava težja. Lonci in crepulje se izdelujejo iz plave gline, ki se koplje v vasi Vranjani v požeškem okraju in kalčita (kristalinskega apnenca), ki ga kopljejo v Rupeljevu v Roški občini. Za izdelavo se uporablja polovica iloviče

in polovica žganega in mletega kalčita. Jama za glino, kjer jo kopljejo, je njihova skupna last po tapiji, katero jim je odstopil že knez Miloš in ne plačujejo zanj nikake najemnine vasi Vranjani. Vas je to zahtevala, toda na podlagi zemljiške listine (tapije) se je zahteva zavrnila. Kop je globok 3 do 4 metre, na nekaterih krajih celo 10 do 20 metrov in ga kopljejo v obliki jame za vodnjake brez vsakega zavarovanja in ko pridejo do polovice potem kopljejo zopet na stran brez zavarovalnih naprav, tako, da so se pogosto dogajale nesreče vsled posipanja in utrganja zemlje. Kadar pada dež se jame posujejo ter jih je vsled tega treba zopet nanovo počistiti, kar stane mnogo dela. Nimajo naprav, s katerimi bi dvigali prst, marveč jo izvlačijo v vrhah na vrhov po trije ljudje eno. Koplje vsak sam, kadar hoče in kjer hoče. Od državne ceste pri Zdravčinski gosilni ob potu Užice - Požega je do Vranjanj peš pol-drugo uró. Cesta je tri metre široka ter v deževnem času zelo slaba, tako, da se na njej pogreznejo vozovi in se od meseca oktobra do aprila na njih komaj pride naprej. Občina pa noče poiti za nobeno ceno popraviti. Ako se gre iz Podpeč preko Gorjan s konji direktno preko polja, ker ni voznega pota, se pride v Vranjane v treh urah. Ako pa potujejo z volovsko priprego, ker je preko Požege velik ovinek, potujejo cel dan. Za kopanje gline se plača 20 para za 100 kg, ako sam ne koplje, ker dela to sedaj neki kmet iz Vranjan, prevoz enega stoia iloviče do Podpeč pa stane do 1.20 Din, računano v predvojnih cenah.

(Dalej sledi.)

Pisalni stroj 'Underwood' THE REX CO., LJUBLJANA.

Pojasnilo carinarnicam o pobiranju ležnine.

(Razpis št. 168.)

Opazilo se je, da se pri poedinih carinarnicah ne tolmačijo pravilno člen 22. zakona o splošni carinski tarifi in navodila za uporabo omenjenih odredb, dana v razpisu št. 108 z dne 14. aprila 1922. Zato se daje carinarnicam zaradi pravilne uporabe omenjenih odredb in navodil nastopno pojasnilo:

1. V členu 22. zakona o splošni carinski tarifi je jasno izraženo načelo, da je vse uvozno blago dva dni prosto ležnine. Glede roka za prosto ležanje blaga veljajo odredbe razpisa št. 108 z dne 14. aprila 1922, ne glede na to ali se je predložila deklaracija v roku za prosto ležanje blaga ali pa šele pozneje.

Na primer, če se je sprejelo blago v carinsko skladišče in se je vrnil duplikat razkladnice v soboto, pa je naslednji ponedeljek praznik in se predloži deklaracija šele prihodnji četrtek, ko se tudi vplača, se pobere ležnina samo za četrtek, ne pa tudi za torek in sredo, ker je začel teči dvodnevni rok za prosto ležanje v smislu gornjega razpisa šele v torek in se je končal v sredo. Analogno se mora postopati, če je drugi dan prostega ležanja nedelja ali praznik ali pa če je več takih dni zaporedoma: n. pr., če se sprejme blago v carinsko skladišče in se vrne duplikat razkladnice v petek, pa je v ponedeljek praznik in se v torek predloži carinska deklaracija, ki se vplača v četrtek, se pobere ležnina za sredo in četrtek, ker je šele v torek — kot na drugi dan — potekel rok za prosto ležanje.

Seveda se prazniki, ki nastopijo neposredno za drugim dnevom prostega ležanja, ne štejejo v rok za prosto ležanje blaga; n. pr. blago se je sprejelo v carinsko skladišče in duplikat razkladnice se je vrnil v četrtek: ker v soboto poteka rok za prosto ležanje, se mora za nedeljo in naslednje dni pobrati ležnina.

2. Ležnina za prvi, drugi in tretji dan (takozvane tri dni za ocarinjanje), ki nastopijo za drugim dnevom prostega ležanja blaga, se pobira vedno tudi ta-

Krat, kadar se deklaracija predloži in uradno opremi v roku dveh dni za prosto ležanje blaga, ne glede na to, ali je povzročil ležanje blaga deklarant ali ne. Šele od šestega dne po predaji blaga v carinsko skladišče ne plačuje blago ležnine in to traja do vseh dneva onega dne, ko se deklaracija izroči carinarnični blagajni zaradi plačila pristojbin. To pa velja samo, če ni povzročil zamude v ocarinitvi in potem takem tudi ne ležnine deklarant sam. Na primer, blago se je predalo v carinsko skladišče dne 24. aprila t. l. (v torek), deklaracija se je predložila in uradno opremila dne 25. aprila, toda blago se je zaradi natrpanosti carinarnice ocarinilo, deklaracija vplačala in blago spravilo iz skladišča šele dne 30. aprila (prihodnji ponedeljek). Ležnina se mora plačati samo za 27., 28. in 29. dan aprila; za 30. dan aprila pa se ne pobere, ker se po pelem dnevu, ko se je predalo blago v carinsko skladišče, prekine pravica do plačila ležnine; zakaj deklaracija je bila predložena in uradno opremljena v roku, določenem za prosto ležanje blaga in zamude v ocarinitvi ni povzročil deklarant sam. Seveda se mora priložiti v tem primeru unikatno deklaracije tudi overovljeni prepis referata in izdane rešitve carinarnice v smislu razpisa štev. 108 z dne 14. aprila 1922.

3. Iz vsega tega izhaja: a) Nedelje in prazniki, ko carinarnice ne poslujejo, se ne štijejo v rok za prosto ležanje blaga. b) Ležnina se pobira vedno za tri dni (slakozvane tri dni za carinjenje), ki nastopijo za drugim dnevom prostega ležanja, ne glede na to, ali se je deklaracija predložila in uradno opremila v roku za prosto ležanje blaga, in ne glede na to, ali je povzročil zamudo v ocarinitvi deklarant ali ne. c) Ležnina se pobira tudi po petem dnevu, ko se je blago predalo v carinsko skladišče, ne glede na to, ali se je deklaracija predložila in uradno opremila v roku, določenem za prosto ležanje blaga, če je povzročil zamudo v ocarinitvi deklarant sam. d) Ležnina se mora pobirati za vse dni, ki nastopijo za drugim dnevom prostega ležanja, če se ni deklaracija predložila in uradno opremila v roku, določenem za prosto ležanje blaga. — Od vseh zgoraj omenjenih primerov se izvzamejo primeri, kjer gre za blago, ki je v carinsko-kazenskem ali v carinsko-tarifnem sporu, nadalje primeri, ko se pošilja blago uradoma v analizo. V teh primerih se ležnina ne pobira za čas, ki mine od začetka do konca spora, če se reši spor celotno v obdobjenčev ali deklarantovo korist, ali pa za oni čas, ko je ležalo blago zaradi analiziranja, in sicer samo do vseh dneva, ko se deklarant priobči izid analize, seveda če se je ugotovila z analizo točnost prijave v deklaraciji in se polemikam deklarant ne sme kaznovati in tudi ni moči ugovarjati proslomu uvozu blaga itd. V teh primerih se ne pobira ležnina niti za tri dni, ki nastopijo za drugim dnevom prostega ležanja, razen če je nastal carinsko-kazenski ali carinsko-tarifni spor šele po preteku omenjenih treh dni, ali če se je dalo blago po preteku treh dni v analizo po deklarantovi krivdi. Potemtakem se mora pobirati ležnina tudi ob tihotapstvu, če se je izdala rešitev na obdobjenčev škodo. V takih primerih se pobira ležnina do vseh dneva onega dne, ko se izda izvršena rešitev. Ležnina se pobere v tem primeru tako, kakor se pobirajo redne pristojbine (iz čl. 147. carinskega zakona). Ležnina ne spada med one pristojbine, ki se jemljejo za osnovo izračunu kazni. Seveda se ležnina v tem primeru ne pobira iz denarja, dobljenega za prodano blago in od kazni, nego izterjati se mora iz celokupne obsojenčeve imovine (člena 82. in 95., točka 7., carinsko-kazenskega postopnika.

Generalni direktor:
Vaso Dimitrijevič s. r.

Trgovina.

Krošnjarsstvo. V zadnji številki »Trgovskega lista« se pritožujejo trgovci iz dežele glede umazanega krošnjarnja po deželi. K temu protestu se pridružujemo tudi mi ljubljanski trgovci. To krivico tudi mi zelo občulimo, ker opazujemo zadnja leta, da so nam stare, zveste slanke popolnoma izostale. Povprašujemo stranke vzroka, zakaj so izostale. Odgovor je ta: Kaj bom hodil v Ljubljano kupoval, če mi krošnjarnji vse na dom prinesejo, si prihranim stroške in čas. Vsled tega se tudi mi obračamo na oblasti, da napravijo tem pijavkam konec.

Ljubljanski trgovci.

Opomba uredništva: Na podlagi dobljenih informacij pojasnjujemo, da se je že pred nekaj meseci obrnila Trgovska in obrtniška zbornica z vlogo na lukajšnji oddelek ministrstva trgovine in industrije, naj se krošnjarsstvo sploh odpravi ali pa vsaj omeji le na prodajo ribniških izdelkov (suhe robe in loncev) ter izdelkov domače industrije. Upati je, da bo korak naše zbornice uspešen.

Tobačna lovarna v Ljubljani bo prodala na ustmeni dražbi dne 22. oktobra t. l. 4000 kg kartona od »Mirjam« cigaret. Pogoji dražbe so objavljeni v »Službenih Novinah« in »Uradnem listu« ter so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne.

Prodaja dobro ohranjenega škarnega papirja. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje ustmeno licitacijo za prodajo ca 15.000 kg škarnih knjig na dan 29. oktobra 1923. Licitacija bo ob 11. uri v ekonomatu podpisane direktorije. Knjige se lahko ogledajo vsak dan pri ekonomskem odseku (soba št. 41) pošne direktorije, kjer se dobijo tudi pismeni pogoji za ceno 5 Din komad. Vsak ponudnik mora položiti za vsakih 100 kg nameravanega nakupa škarnih knjig 5 dinarjev kavcije pri pomožnem uradu direktorije pošta i telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Mednarodni blagovni trg preteklega tedna. V Avstriji in na Nemškem so imele čevljarne prav posebno veliko naročil. Zlasti na Dunaju je bilo delo intenzivno, ker je dal dunajski velesejm dosti kupčije. Značilno je, da zahtevajo letos moški v prvi vrsti močne čevlje, naj si bodo taki ali taki, ženske imajo pa še zmeraj rade lahke čevlje, zaenkral vsaj. Opozarjajo, da se bo vršil od 23. do 29. septembra v Frankfurtu zadnji letošnji velesejm, ki se bo po vseh podalkih predstavil kot izložba vseh mogočih industrijskih izdelkov. Zanimiv bo že zato, ker bo zadnji v Srednji Evropi in bo gotovo izkoristil skušnje drugih. O posameznih predmetih so prišla tale poročila. — **Sladkor.** Pridelek sladkorne pese je letos povsod zelo lepo kazal, pa se pričakovanja niso izpolnila. Poročila iz vseh evropskih sladkorni pokrajini so vprav razočarajoča. Pridelek Italije bo zaozlost daleč za prvotnimi cenilvami. V Češkoslovaški so pričeli z izkopavanjem najprvo na Moravskem in je bil rezultat zelo slab; lani so dobili na hektar 230 melerških stolov, letos pa samo 130. Poprečen pridelek bo v vsej Češkoslovaški gotovo boljši, kakor pa kažejo prvi podatki iz Moravske, vendar vidimo, kako lahko škoduje trajna suša. Glede cen sladkorja poročajo iz Magdeburga — lamošnji trg je merodajen — da so se na Nemškem cenam svetovnega trga še bolj približale, pa jih niso še dosegle. Kljub višjim cenam je povpraševanje po blagu zelo povoljno in skušajo naročila kmalu izvršiti, ker bodo železniške tarife spel večje. — **Maslo, surovo maslo.** Povsod je šlo olje kvišku, svinjska mast pa nalahno navzdol. V Berlinu so postale cene surovega masla spričo vedno manjše vrednosti marke tako ogromne, da je povpraševanje zmeraj manjše. Značilno je, da se na svetovnem trgu čimdalje bolj pojavlja tudi latvijsko surovo maslo — Latvije glavno mesto je Riga — Pravijo, da je glede kakovosti prav tako dobro kakor dansko, novozelandsko, avstralsko in argentinsko. Na Londonskem trgu je latvijsko surovo maslo predmet vsakdanjega povpraševanja. Na dunajskem trgu se še ne pojavlja, pač pa naše ju-

goslovansko. Cene na tem trgu nam pokažejo sorazmerno kvaliteto naših in drugih izdelkov: dočim so plačevali za dansko in holandsko blago 65.000 kron, so plačevali za ogrsko in jugoslovansko 52.000 do 54.000 kron, za avstralsko pa 50.000 kron. — **Jajca.** Srednja Evropa jajc ni mogla kupovati, ker jih ni mogla plačati. Največ jajc gre v Anglijo in Švico, ker ugodita zahtevam prodajalcev, ki so zelo visoke. Na Dunaju pričakujejo boljšo situacijo v oktobru, ker bo poslala po poročilih iz Varšave Poljska 100 vagonov jajc ven v prodajo. — **Les.** Glede mednarodnega lesnega trga poročajo, da vplivajo neugodne razmere nemškega lesnega gospodarstva na vse trge, tudi na take, kjer niso neposredno odvisni od nemške prodaje. Blago ponuja zlasti Češkoslovaška, posebno rezani les. — **Volna.** V Londonu je bila 13. t. m. velika kolonialna dražba volne, obsegala je 13 lisoč bal; skoraj vsa volna je bila iz Avstralije in Nove Zelandije, nekaj malega iz Kaplandije. Vse se je dobro prodajalo, posebno pa križane vrste. Največ so prodali v Yorkshire, pokrajino volnene industrije, in na druge angleške volnene trge. — **Bombaž.** Cene ameriškega bombaža gredo zadnji mesec neprestano gori in so v Srednji Evropi razmere za tekstilno industrijo slabe, ker je nemogoče kriti lastne efektivne stroške. Veliko obratov je delo ali popolnoma ustavilo ali ga je omejilo na majhen odstotek svoje kapacitete. Izjema je Češkoslovaška, kjer je povpraševanje — bodisi domače ali tuje — tako močno, da so se začele zaloge redčiti. Na mednarodnem trgu v Bremenu so naročale zlasti predilnice.

Konvencija o pivu in vinu s Češkoslovaško. Konvencija s češkoslovaško republiko za izvoz našega vina na Češkoslovaško in uvoz češkega piva v našo državo, se po vsej priliki ne bo več podaljšala, ker se je baje izkazalo, da ne koristi našim interesom.

Obrt.

Izpremema imena. Produktivna za druga kleparjev, inštalaterjev, kollarjev itd. je na svojem občnem zboru, dne 19. t. m. soglasno sklenila, da skrajša svoj dosedanj naslov in sicer se bo v bodoče imenovala »Jugometailija«, na kar se občinstvo vljudno opozarja. Več v oglasu, ki ga te dni priobčimo v »Trgovskem listu«.

Denarstvo.

Nova nemška valuta. Nova valuta, nazvana »zemljiščna marka« bo fundirana s 3% obremenitvijo celokupne nemške zemljiške posesti.

Iz naših organizacij.

Zahvala. Klub trgovskih akademikov v Ljubljani se s tem najlepše zahvaljuje vsem onim, ki so pripomogli k zadnji klubovi ekskurziji v Srbijo, za izdatne podpore in upa, da mu tudi v bodoče ostanejo naklonjeni ter mu v slučaju potrebe priskočijo na pomoč. — **Odbor KTA.**

Vpisovanje v gremijalno trgovsko nadaljevalno šolo se vrši: v četrtlek 27. in pelek 28. septembra vsak dan od 8. do 12. ter od 14. do 17. ure v gremijalni pisarni, Gradišče 17, I. nadstropje. Zglasiti se morajo v navedenem času vsi novovstopiški vajenci in vajenke v gremijalni pisarni, kjer se dobe tudi potrebne tiskovine. V ponedeljek dne 1. oktobra t. l. ob 14. uri se zbera vsi vajenci in vajenke, tako novovstopiški, kakor tudi oni, ki so že šolo obiskovali, v I. mestni deški ljudski šoli na Ledini, kjer se bodo razdelili na posamezne oddelke. Učne gospodarje prosim, da se točno držijo gori navedenega časa, da se bo moglo izvršiti vpisovanje brez zaprek. — Načelnik: Fran Stupica I. r.

Pri podpisnem gremiju se je v zadnjem času priložilo že več trgovcev glede kršitve obrtnega reda, storjene s strani trgovskih polnikov s tem, da se dotični proti zakonitim določbam o trgovskih polnikih bavijo neposredno s prodajo blaga trgovcem in netrgovcem, ki ga nosijo v svojih kovčkih za vzorce. Gremij poziva, da trgovci v lastnem interesu javijo imena takih polnikov, da bo mogel napraviti ovadbe na obrtna oblastva. — **Gremij trgovcev, Ljubljana.** Fr. Stupica, načelnik.

Promet.

Odprava brzovlakov na državnih železnicah. Od 1. oktobra t. l. dalje izostane na progi Jesenice — Ljubljana — Karlovac — Zagreb brzovlak št. 901, 1001 in 303, odhod z Jesenic ob 8. uri 28 min., iz Ljubljane gl. kol. ob 10. uri, prihod v Karlovac ob 14. uri 27. min. oz. v Zagreb ob 15. uri 55 min. ter na progi Zagreb — Karlovac — Ljubljana — Jesenice brzovlak št. 304, 1002 in 902, odhod iz Zagreba ob 13. uri 5 min., iz Karlovca ob 14. uri 34 min., prihod v Ljubljano gl. kol. ob 19. uri 10 min. ozir. na Jesenice ob 20. uri 53 min. Na progi Jesenice — Podbrdo izostane brzovlak št. 4204 (odhod z Jesenic ob 8. uri, prihod v Podbrdo ob 8. uri 46. min.) in 4203 (odhod iz Podbrda ob 20. uri 27 min. in prihod na Jesenice ob 21. uri 17 minut). Jesenice — Avstrija in Podbrdo — Trst izostanejo priključni brzovlaki.

Preureditev selske službe pri pošti Leskovec pri Krškem. Dne 1. oktobra prične selski pismonoša pri pošti Leskovec pri Krškem dostavljati tudi v tele vasi: Loke, Volovnik, Selce, Libej, Nemška gora, Brezovska gora, Senuše, Drenovec, Križe, Dolenje in Brezje. Dostavljal bo vsak ponedeljek in petek. Dostava v Drnovo, Mrtvice, Breg in Zadovinec se preloži na ponedeljek, sredo in petek, v ostale vasi pa torek, četrtek in soboto.

ITO Vsi kadilci najrajši uporabljajo pasto za čiščenje zob.

Razno.

Reško vprašanje. Dne 25. t. m. dopoldne je italijanski odpravnik poslov Sumonte posetil pomočnika zunanjega ministra Panto Gavriloviča in polnomočnega ministra Nešiča radi informacij o dogodkih v Bolgarski, kakor tudi radi reškega vprašanja in pogajanj z italijansko vlado. Glede vseh teh vprašanj vlada v zunanjem ministrstvu hladnokrvnost. Zunanje ministristvo se je odločilo izdati komunikne, v katerem namerava pozvati naš tisk, naj istotako ohrani glede zunanjih dogodkov hladnokrvnost. Radi interpelacije o reškem vprašanju v narodni skupščini, je došlo v Beograd več inozemskih novinarjev, med njimi tudi glavni urednik lista »Corriere della Sera«.

Položaj v Nemčiji. Stanje na Nemškem je od ure do ure opasnejše. Reakcionarno-nacionalistične struje na eni, komunisti na drugi strani oltovrjeno pripravljajo puče. Obe stranki ste močno oboroženi in razpolagale z mnogobrojnimi četami. Boda narašča. V mnogih mestih je delavstvo sestavilo posebne rekvizijske čete, ki oborožene s puškami in strojnimi ter poljedelskim orodjem hodijo na kmete ter zasejejo njive ali shrambe in odpeljejo živila, zlasti krompir. Pri tem se vršijo krvavi spopadi, ker se kmetje branijo z orožjem v roki. Nemiri v Berlinu, Hamburgu, Plauen in drugih mestih se nadaljujejo. Vlada je v velikih skrbih, izjavlja pa, da je odločena z vso silo zatreti prodirjavni pokret na levi in desni ter smatra, da se sme popolnoma zanesti na svoje čete. Posebno resen je položaj na Bavarskem. Ludendorff je očitno prevzel vrhovno poveljstvo nad nemško-nacionalnimi bojnimi organizacijami, ki bodo nastopile iz Bavarske proti Berlinu. Državna vlada je trdno odločena pričeli boj proti Ludendorffu in njegovim tolpam.

Prošnja ljubljanski trgovski javnosti! Klub trgovskih akademikov v Ljubljani se že nad eno leto trudi, da bi dobil društveno sobo, kar se mu pa dozda še ni posrečilo. Obrača se tem poštom na vso ljubljansko, zlasti trgovsko javnost, da mu blagohotno odstopi kak lokal, po možnosti v bližini sred. tehniške šole. Eventuelne ponudbe naj se blagovolijo poslati na Klub trgovskih akademikov v Ljubljani, sred. tehnična šola, Aškercova ulica. — **Odbor KTA.** Skušnje iz državnega računostvoja se začne v jesenskem terminu v ponedeljek, dne 15. oktobra 1923. Prosilci naj vložijo svoje prošnje najkasneje do 1. oktobra pri računovodstvu delegacije ministristva financ, odseku za pokrajinsko upravo v Ljubljani. Prošnjam je priložiti krstni list, izkaz o poklicu, even-

tuelno tudi zrelostno spričevalo in če je bil prosilec slušalec dveh semestrov predavanja iz državnega računostvoja in tudi potrdilo univerze. V prošnji naj bo navedeno tudi, kateri pripomočki so služili pri učenju.

Neuspeh ameriških protialkoholnih odredb. Ko se je v Ameriki izdala alkoholna prepoved, se je sklenilo, da se uvede najprej poizkusni rok 41 mesecev in da se na podlagi tega poizkusnega roka potem vprašanje podrobneje prouči. Poizkusni rok se bliža že svojemu koncu. Ameriški justični minister Dangherty sestavlja zato izčrpno poročilo na predsednika ameriških zedinjenih držav Coolidge, katero konča s senzacionalno ugotovitvijo, da je utrpela alkoholna prepoved v Ameriki velik neuspeh. Dangherty imenuje čas alkoholne prepovedi »najžalostnejši v zgodovini Zedinjenih držav«. Ugotovil je 90.000 kršitev zakona, od katerih se je končalo 76.000 pred sodnijo. Član najvišjega sodnega dvora, višji uradniki in druge znamenite osebnosti so se sodnijsko zasledovale. Število prestopkov je raslo, mesto da bi pojemalo. Vse-povsod je vladala prevara in korupcija in nikdar se ni ugotovilo razmeroma toliko slučajev pijanosti, kakor ravno v roku prepovedi. Nasprotniki alkoholne prepovedi v Ameriki so naravno po tem poročilu navdušeni. Z nestrpnostjo se pričakuje, kaj bo ukrenil v tem vprašanju predsednik.

Pravica revnih v postopanju pred upravnim sodiščem. (Sklep upravnega sodišča v Celju). — Okolnost revščine upošteva tako zasebno kakor javno pravo. Revez je pravno privilegiran; njemu pristojna tako zvana pravica revnih. Revez ima po tar. post. 75 o. prist. zakona ex 62 osebno prostost v sodnem postopanju; prejšnja predznamba pristojbin je z letom 1862 odpadla. Pristojbinska prostost tar. post. 75 o. je bila prvotno omejena na sodnosporno postopanje. § 13 sodnoprist. novele z dne 26. decembra 1897, drž. zak. 305 je taista razširjena na nesporno postopanje, na pristojbine od listin in druge pripomočke. § 10. naredbe z dne 15. oktobra 1915, drž. zak. 279 je to pravico razširil na vse vrste sodnega postopanja, kakor na postopanje tudi izrednih sodišč, tako n. pr. na obrtna sodišča, razsodišča itd. Pravica revnih razširila se je tudi na kazensko postopanje v zasebnih tožbah. Vprašanje, če ima ta pravna inštitucija svoje mesto

ljudi v postopanju pred upravnim sodiščem, je potrditi. Upravno sodišče ni kakšna administrativna inštanca, nego je postopanje pred upravnim sodiščem z ozirom na čl. 15. in 18. zak. o drž. svetu, čl. 102 ustave sodno postopanje, če ravno ne sodno »sporno ali izvensporno« civilnih sodišč. Pri civilnih sodiščih gre za privatne spore, pred upravnim sodiščem, pa za spore javnega prava. Po čl. 15. zak. o drž. svetu sodijo pravna sodišča o admin. sporih. »Administrativni spor je samo med poedincem ali pravno osebo na eni in upravnim oblastvom na drugi strani.« Na takšne admin. spore v javnem pravu, ki se rešujejo pred upravnim sodiščem, se razleza pristojbinska prostost iz naslova pravice revnih po tar. post. 75 o. Čl. 63 uredbe o poslovnem redu pri drž. svetu in upravnih sodiščih, analogno uporabljati predpise zak. o civ. postopku, tedaj tudi §§ 63—73 civil. reda. Tar. post. 75o, raz stališče kalere se edino zamore reševati načelno vprašanje, kakšne vrste postopanja spadajo pod njena določila, je širšega obsega, kakor tar. post. 43 a 1, ki je bila svojčas omejena zgolj na specijelno sodno postopanje civilnih sodišč, dočim se pod tar. post. 75 o, zamore podvajati vsakosodno sporno postopanje sploh, tedaj tudi postopanje v sporih administrativnega značaja, ki se rešujejo pred upravnim sodiščem. Način pridobitve pravice revnih in obseg te pravice določujejo §§ 63—73 civilnega reda.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza 25. sept. Na produktni borzi notirajo: Pšenica, bačka 97—80 kg 2%, 25 vag. 360—367 in pol; bačka 79—80 kg, 2%, Subotica, 4 vag. 375; bačka 80 kg, 2% na polu, 1 vag. 362 in pol; banatska 79—80 kg, 2%, Zenta, duplikat kasa, 2 vag. 367 in pol; banatska, 79—80 kg, 2%, Zenta 100% kasa, 3 vag. 350; sremska 80 kg, 2%, ponudba 360. Ječmen bački 67—68 kilogramov, ponudba 280; bački 67 kg, Beška, 1 vag. 275; sremski 67 kg, 1 vag. 275; oves bački ponudba 250. Koruza bačka ponudba 260; bačka nova za april—maj, povpraševanje 230; bačka nova za januar—marec 100% kasa, ponudba 220; bačka nova, 100% kasa, 3 vagone 210; bačka nova 100% kasa, za februar—maj, ponudba 225. Fižol bački

beli, 2 vag. 545. Moka bačka pšenična baza »0«, ponudba 570, »6« 2 vag. 385 do 395. Otrobi bački, julne vreče 1 vag. 150. Tendenca mirnejša.

Zagrebska blagovna borza 25. sept. Na produktni borzi notirajo: Pšenica podravska, 78—79 kg, franko postaja, povpraševanje 350, ponudba 357.50; bosanska, franko Banjaluka, 76—78 kg, ponudba 350; bačka, 79—80 kg, povpr. 357.50; bosanska 76—78 kg, 3—5% paritefa Okučani, ponudba 345. Oves slavonski, rešetani, franko Virovitica, ponudba 240; bosanski, rešetani, franko Prijedor ponudba 230. Kuruza, franko bačka postaja povpr. 265, ponudba 275; franko Zagreb, 1½ vag. po 296¼. Moka slavonska »0«, paritefa Zagreb, ponudba 605; bačka »0« solo, franko postaja, povpr. 570, ponudba 587.50; bačka sorilirana »0« ponudba 570, »2« 510, »6« 400.

Beogradska blagovna borza 25. sept. Na produktni borzi notirajo: pšenica, 79 kg, 2% franko vagon Palanka, ponudba 365, povpraševanje 360, zaključek 360; pšenica 78 kg, 3—4% franko vagon Beograd, ponudba 365, povpr. 355, zaključek 360. Kuruza franko vagon Beograd, ponudba 250. Otrobi franko vagon Beograd, bruto za neto, ponudba 150. Tendenca je neizpremenjena. Zaključeno je 16 vagonov pšenice, franko vagon Palanka, po 360.

Dobava, prodaja.

Odbitki pri dobavah. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje v »Uradnem listu« štev. 90 licitacijo za zgradbo neke hiše v Zagrebu. V opozoritvi, kaj se bo podjelniku ob

izplačilo zaslužka odbilo, navaja razpis tudi davek na poslovni promet in prispevek za nabavljajno zadrugo, dasi sta oba odbitka neupravičena, ker je osrednji urad za zavarovanje delavcev po § 124. zakona o zavarovanju delavcev le javna ustanova, osnovana na načelu samouprave, ne pa državni urad ali državna blagajnica. Glede davka na poslovni promet je sicer egalno, ali se plača z odbitkom pri izplačilu zaslužka ali po knjigi opravljenega prometa, pravilno pa je, da se plača po knjigi, kajli »od liferacija, obavljenih za državo, dužne su 1% poreza na poslovni promet uslezeati samo državne kase.« (Nar. Novine br. 162, od 18. srpnja o. g.). Isto velja za prispevek za nabavljajno zadrugo. Razlika je le ta, da je odbitek iz tega naslova sploh neupravičen. Po členu 70. naredbe o nabavljajnih zadrugah se pobira en odstotek od vseh izplačil iz državne blagajnice na nabave, izvršene državi. Odbitek je torej dopušen edino pri dobavah na račun države, ne pa tudi nabavah na račun samoupravnih ustanov, kakoršna je osrednji urad za zavarovanje delavcev.

Dobava primažev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 5. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave primažev. Predmetni oglas z natančnejšimi podalki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava stekla in leskovih obročev. V pisarni uprave smodnišnice v Kamniku se bo sklenila dne 1. oktobra t. l. direktna pogodba za dobavo 60 m² navadnega stekla za okna in 10.000 komadov leskovih obročev.

BERSON je in ostane najboljša vrsta. Varuje čevlje, je najcenejši in trpežnejši od kože. — Zahtevajte od Vašega čevljarja, da Vam pri-trdi Berson gumijeve pete in gumijeve podplate!

Ivan Jelačin
Ljubljana

Veiltrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mletih dišav in
rudninske vode

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Na veliko in malo!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbesukanec, vezenine, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Priznava se:
Špecerijska in delikatesna
veletrgovina in na novo
urejena zajutrkovalnica

T. Mencinger

Ljubljana

Sv. Petra cesta štev. 43

na dverišču, vhod tuji iz Komenskega
ulice

Pražarna za
kavo z električnim obratom

Gremij trgovcev
razpisuje

mesto **TAJNICA**

Zahteva se temeljita trgovska in narodno-gospodarska izobrazba, praksa v civilno-pravnih, obrtniških, socijalnih in društvenih zadevah. — Pismene ponudbe z referencami in izpričevali je nasloviti najkasneje do 5. oktobra t. l. na poštni predal štev. 29.

LIUBLJANA

SINON GREGORČIČEVA ULICA 13
Telefon štev. 552

„JUGOEKSIM“

EKSPORT TRGOVSKA DRUŽBA IMPORT
VEKOSLAV PELC IN DRUGOVI
V LJUBLJANI, VEGOVA ULICA 8

Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, deželnimi in poljskimi pridelki in izdelki, mlevskimi izdelki, lesom in lesnimi izdelki ter manufakturo na debelo.

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

SARDINA D. D.
ZA KONZERVIRANJE MORSKIH RIB, SPLIT

Tvornice: Komiža, Makarska, Postire, Trpani, Velaluka, Siget, Togir (Trogir)
Proizvaja: Sardine, makrele, slane sardele v olju nasoljene v vseh oblikah in velikostih
Dobavljač kr. dvora Nj. Veličanstva
Zastopstvo in glavna zaloga R. BUNC IN DR., Ljubljana, Maribor, Celje